

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠ 564/2024

Ηθική βλάβη για ανεπιθύμητες διαφημιστικές κλήσεις σε συνδρομητές που έχουν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν τέτοιες. Μητρώο του άρθρου 11 του Ν. 3471/06 και αρχείο αντιρρήσεων του άρθρου 13 του Ν. 2472/97. Ο εθνικός νομοθέτης, με σκοπό να διασφαλίσει την ελάχιστη προστασία των πολιτών από επεμβάσεις στα προσωπικά τους δεδομένα και στην ιδιωτικότητα αυτών από συνήθως ισχυρά οικονομικούς οργανισμούς που προωθούν τα προϊόντα τους και παράλληλα να έχει η ορισθείσα χρηματική ικανοποίηση, τον απαιτούμενο αποτρεπτικό χαρακτήρα, έθεσε με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 ως ελάχιστο όριο της «εύλογης» -- χρηματικής ικανοποίησης το ποσό των 10.000 ευρώ. Αρχή αναλογικότητας. Δεν είναι αντισυνταγματική η εν λόγω διάταξη, ως αντικείμενη στην από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας, αλλά σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 9Α του Συντάγματος, ενώ δεν υφίσταται αναλογία μεταξύ των οικονομικών σκοπών που εξυπηρετούνται με τις «αζήτητες» τηλεφωνικές διαφημιστικές κλήσεις και των συνταγματικά προστατευομένων προσωπικών δεδομένων των πολιτών. Η κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας για το αν παραβιάζεται η εν λόγω αρχή ελέγχεται μόνο αν η επιδικασθείσα χρηματική ικανοποίηση υπερβαίνει τα ως άνω από το νόμο καθοριζόμενα ελάχιστα όρια.

Αριθμός 564/2024

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Β2' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε απ του Δικαστές: Νικόλα Πιπιλίγκα, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Ιωάννα Μαργέλλου Μπουλταδάκη, Ιωάννη Δουρουκλάκη, Νικόλα Πουλάκη - Εισηγητή και Μαλαματένια Κουράκου, Αρεοπαγίτες.

Συνεδρίασε δημόσια στο Κατάστημά του, στις 16 Ιανουαρίου 2024, με την παρουσία και τη Γραμματέως Αγγελική Ανυφαντή, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας: ανώνυμη εταιρεία με τη, η οποία εδρεύει στην, η οποία εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο της με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 το Κ.Πολ.Δ.. η οποία κατέθεσε προτάσεις.

Της αναιρεσίβλητης: ...κατοίκου που εκπροσωπήθηκε από την πληρεξούσια δικηγόρο του Μαριέττα Βαρβέρη, με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 το Κ.Πολ.Δ., η οποία κατέθεσε προτάσεις.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από2017 αγωγή της ήδη αναιρεσίβλητης, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Αμαρουσίου. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 129/2019 το ίδιου Δικαστηρίου και 12.768/2022 του Μονομελές Πρωτοδικείου Αθηνών. Την αναίρεσε της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσείουσα εταιρεία με την από2023 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1.- Με την από2023 κα με αριθμ κατάθεσης2023 αίτηση αναίρεσης προσβάλλεται η με αριθ. 12768/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, δικάσαντος ως Εφετείου, η οποία εκδόθηκε, αντιμωλία των διαδίκων, κατά τη ειδική διαδικασία των περιουσιακών -εργατικών διαφορών, κατόπιν άσκησης της από2019 και με αριθ. καταθ./2019 έφεσης της εναγομένης - εκκαλούσας ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία κατά της εκδοθείσας κατά την αυτή διαδικασία με αριθ. 129/2019 οριστικής απόφασης του Ειρηνοδικείου Αμαρουσίου, με την οποία είχε γίνει δεκτή η από και με αριθμ. κατ. αγωγή και α) είχε υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλει στη ενάγουσα 5.000 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, β) αναγνωρίσθηκε η υποχρέωση της εναγομένης να καταβάλει στην ενάγουσα 15.000 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, γ) απαγορεύθηκε στην εναγομένη να καλεί την ενάγουσα στον αριθμ κλήσης με σκοπό την προώθηση των προϊόντων της κα δ) απειλήθηκε χρηματική ποινή κατά της εναγομένης 2000 ευρώ, για κάθε μελλοντική παραβίαση της αμέσως προηγούμενης διάταξης. Με την προσβαλλόμενη απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου δέχθηκε τυπικά αλλά απέρριψε στην ουσία την έφεση της εναγομένης. Η αίτηση αναίρεσης ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα, εφόσον αυτή κατατέθηκε στη Γραμματεία του εκδώσαντος την προσβαλλόμενη απόφαση δικαστηρίου στις 26.1.2023, ενώ δεν προκύπτει επίδοση της ανααιρεσιβαλλομένης απόφασης, που δημοσιεύτηκε στις 2.12.2022 (άρθρ 552, 553, 556, 558, 564 παρ. 3, 566 παρ.1 και 144 το ΚΠολΔ). Είναι συνεπώς παραδεκτή (άρθρο 577 παρ.1 του ΚΠολΔ) κα πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς το παραδεκτό και τη βασιμότητα του μοναδικού λόγου αναίρεσης (άρθρ 577 παρ. 3 το ΚΠολΔ).

2.- Κατά τη διάταξη του άρθρου 560 παρ.1 εδ. α' του ΚΠολΔ, αναίρεση κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, καθώς και κατά των αποφάσεων των πρωτοδικείων που εκδίδονται σε εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων, επιτρέπεται μόνο, αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίο περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών, αδιάφορο αν πρόκειται για νόμο ή έθιμο ελληνικό ξένο, εσωτερικού ή διεθνούς δικαίου. Ο κανόνας δικαίου παραβιάζεται αν δεν εφαρμοσθεί, ενώ συνέτρεχαν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, ή εάν εφαρμοσθεί, ενώ δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις αυτές, καθώς και εάν εφαρμοσθεί εσφαλμένα, η δε παραβίαση εκδηλώνεται είτε ως ψευδής ερμηνεία του κανόνα δικαίου, δηλαδή όταν το δικαστήριο της ουσίας προσέδωσε σε αυτόν έννοια διαφορετική από την αληθινή, είτε ως κακή εφαρμογή, ήτοι εσφαλμένη υπαγωγή σ' αυτόν των περιστατικών της ατομικής περίπτωσης που καταλήγει σε εσφαλμένο συμπέρασμα με τη μορφή του διατακτικού (ΟΛΑΠ 1/2022, ΟΛΑΠ 1/2016, ΟΛΑΠ 2/2013, ΟΛΑΠ 7/2006).

Περαιτέρω, το ζήτημα των τηλεφωνικών κλήσεων, για σκοπούς απευθείας προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς, ρυθμίζεται στο άρθρο 11 Ν. 3471/2006, όπου ορίζονται τα σχετικά με τις μη ζητηθείσες επικοινωνίες. Ειδικότερα, στη διάταξη των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 11 Ν. 3471/2006, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 και 2 Ν. 3917/2011, ορίζεται ότι: «1. Η χρησιμοποίηση αυτόματων

συστημάτων κλήσης συσκευών, ιδίως με χρήση τηλεομοιοτυπίας (φαξ) ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και γενικότερα η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών με οποιοδήποτε μέσο ηλεκτρονικής επικοινωνίας, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση γι σκοπούς απευθείας εμπορική προώθησης προϊόντων ή υπηρεσιών και για κάθε είδους διαφημιστικούς σκοπούς επιτρέπεται μόνο, αν ο συνδρομητής συγκατατεθεί εκ των προτέρων ρητώς. 2. Δεν επιτρέπεται η πραγματοποίηση μη ζητηθεισών επικοινωνιών (κλήσεων) για τους ανωτέρω σκοπούς, εφόσον ο συνδρομητής έχει δηλώσει προς το φορέα παροχής της διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας, ότι δεν επιθυμεί γενικώς να δέχεται τέτοιες κλήσεις. Ο φορέας υποχρεούται να καταχωρίζει δωρεάν τις δηλώσεις αυτές σε ειδικό κατάλογο συνδρομητών ο οποίος είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου». Η ανωτέρω διάταξη είναι σύμφωνη με όσα ορίζονται στο άρθρο 13 της Οδηγία 2002/58/ΕΚ σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με την Οδηγία 2009/136/ΕΚ, η οποία στη παρ. 3 το ανωτέρω 14 άρθρο αφήνει στη διακριτική ευχέρεια του εθνικού νομοθέτη να ρυθμίσει τις προϋποθέσεις πραγματοποίησης τηλεφωνικών κλήσεων με ανθρώπινη παρέμβαση είτε μετά από προηγούμενη συγκατάθεση (σύστημα «opt in») είτε με δήλωση αντίρρησης (σύστημα «opt out»). Το σύστημα «opt out» έχει ως συνέπεια ότι τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να απευθύνουν τις αντιρρήσεις τους, όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων τους, είτε ειδικά, απευθείας στον υπεύθυνο επεξεργασίας (δηλαδή στον διαφημιζόμενο), ασκώντας το δικαίωμα αντίρρησης ως προς την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων βάσει του άρθρου 13 Ν. 2472/1997 είτε γενικά, μέσω της εγγραφής τους στον ειδικό κατάλογο συνδρομητών του παρόχου που προβλέπει το άρθρο 11 παρ. 2 Ν. 3471/2006 (ΣτΕ 1713/2023, ΣτΕ 1845/2022, ΣτΕ 1451/2021). Ο Νόμος προβλέπει τη δημιουργία Μητρώων («opt out») σε κάθε πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ότι δεν επιθυμεί να λαμβάνει τηλεφωνικές κλήσεις για απευθείας εμπορική προώθηση. Ο κάθε πάροχος φέρει, με την προαναφερόμενη διάταξη, την υποχρέωση να τηρεί, με αυτές τις δηλώσεις, Δημόσιο Μητρώο που επιτελεί ένα δημόσιο σκοπό και στο οποίο έχει πρόσβαση όποιος ενδιαφέρεται να το χρησιμοποιήσει για απευθείας εμπορική προώθηση. Βάσει των ανωτέρω, οι πάροχοι έχουν την υποχρέωση: α) να τηρούν το Δημόσιο Μητρώο, που, όπως προαναφέρθηκε, τους ανατέθηκε με την ανωτέρω διάταξη, και β) όταν οι ίδιοι ενεργούν με σκοπό να διαφημίζουν τις υπηρεσίες τους να λαμβάνουν υπόψη το Μητρώο που τηρούν όχι μόνο οι ίδιοι αλλά και κάθε άλλος πάροχος. Έτσι, οι πάροχοι προκειμένου να προβούν νόμιμα σε προωθητικές ενέργειες (για διαφημιστικούς σκοπούς των ιδίων), όπως κάθε διαφημιζόμενος, οφείλουν να ελέγχουν προηγουμένως και τις δύο κατηγορίες αρχείων δηλώσεων, δηλαδή αυτή που αφορά στους συνδρομητές όλων των παρόχων (και του ίδιου) που έχουν δηλώσει ότι δεν επιθυμούν να λαμβάνουν διαφημιστικές κλήσεις γενικά και αποτελεί το σύνολο των επί μέρους μητρώων του άρθρου 11 παρ. 2 Ν. 3471/2006 που θα πρέπει να λαμβάνουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα (μηνιαία) από κάθε πάροχο και αυτή που αναφέρεται στον ίδιο τον πάροχο ειδικά. Οι διαφημιζόμενοι οφείλουν να λαμβάνουν από όλους

τους παρόχους επικαιροποιημένα αντίγραφα των μητρώων του άρθρου 11 Ν.3471/2006 και να εξασφαλίζουν ότι έχουν διαθέσιμες τις δηλώσεις των συνδρομητών που έχουν πραγματοποιηθεί έως τριάντα ημέρες πριν από την πραγματοποίηση της τηλεφωνικής κλήσης. Εξάλλου, με τις διατάξεις του Ν. 3471/2006 (με τις οποίες συμπληρώνεται το προϋπάρχον αυτό νομικό πλαίσιο: άρθρο 2 παρ. 1, 5 παρ. 1, 9 παρ. 1 εδ. 2, 9 και 19 Συντάγματος, 57 ΑΚ κ.λπ) οριοθετείται η έκταση προστασίας των αντιτιθέμενων αγαθών της προσωπικότητας (ως προς την έκφανση της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και ιδιωτικότητας του ατόμου) και της πληροφοριακής ελευθερίας (του δικαιώματος του προσώπου να πληροφορεί και να πληροφορείται), θέτοντας στην άσκηση της τελευταίας συγκεκριμένους περιορισμούς, ώστε να διασφαλίζεται τόσο η προστασία της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και ιδιωτικότητας του φυσικού προσώπου όσο και η ελεύθερη κυκλοφορία (συλλογή - μετάδοση - χρήση) των πληροφοριών που μπορεί ν' αφορούν το φυσικό πρόσωπο, για την ασφάλεια των συναλλαγών και για την εγκαθίδρυση και λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Φορέας της σχετικής αξίωσης για χρηματική ικανοποίηση είναι αυτός που υπέστη άμεσα την ηθική βλάβη, δηλαδή το κατά τις διατάξεις του Ν. 3471/2006 υποκείμενο των προσωπικών δεδομένων (σχετ. Α Π 1257/2005), η αξίωση όμως αποζημίωσης λόγω ηθικής βλάβης αυτού με βάση την ανωτέρω διάταξη διαφοροποιείται από τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων του ΑΚ, που εφαρμόζονται μόνο συμπληρωματικά κατά το μέτρο που δεν αντιτίθενται στο νόμο. Ειδικότερα, με τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 1 και 2 του νόμου αυτού ορίζεται ότι: (παρ. 1). «Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, κατά παράβαση του νόμου αυτού, προκαλεί περιουσιακή βλάβη υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση. Αν προκάλεσε ηθική βλάβη, υποχρεούται σε χρηματική ικανοποίηση», (παρ. 2). «Η κατά το άρθρο 932 Α.Κ. χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης για παράβαση του παρόντος νόμου ορίζεται, κατ' ελάχιστο, στο ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, εκτός αν ζητηθεί από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό. Η χρηματική ικανοποίηση επιδικάζεται ανεξάρτητα από την αιτούμενη αποζημίωση για περιουσιακή βλάβη», ενώ με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου ορίζεται περαιτέρω ότι «Οι απαιτήσεις του παρόντος άρθρου εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 Κ.Πολ. Δ., ανεξάρτητα από την έκδοση ή μη απόφασης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών για τη διαπίστωση παρανομίας ή την άσκηση ποινικής δίωξης». Εξ άλλου τα θεμελιώδη δικαιώματα των υποκειμένων, που μπορεί να θίγονται ή περιορίζονται, όχι μόνο διασφαλίζονται συνταγματικά, αλλά τίθενται, υπό την «εγγύηση του Κράτους» κα περιορίζονται μόνο χάριν λόγων δημοσίου συμφέροντος και υπό προϋποθέσεις. Ο εθνικός νομοθέτης, με σκοπό να διασφαλίσει την ελάχιστη προστασία των πολιτών από επεμβάσεις στα προσωπικά τους δεδομένα και στην ιδιωτικότητα αυτών από συνήθως ισχυρά οικονομικούς οργανισμούς που προωθούν τα προϊόντα τους και παράλληλα να έχει η ορισθείσα χρηματική ικανοποίηση, τον απαιτούμενο αποτρεπτικό χαρακτήρα, έθεσε με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 ως ελάχιστο όριο της «εύλογης» χρηματικής ικανοποίησης το ποσό των 10.000 ευρώ. Συνεπώς, δεν είναι αντισυνταγματική η εν λόγω διάταξη, ως αντικειμένη

στην από το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας, αλλά σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 9Α του Συντάγματος, ενώ δεν υφίσταται αναλογία μεταξύ των οικονομικών σκοπών που εξυπηρετούνται με τις «αζήτητες» τηλεφωνικές διαφημιστικές κλήσεις και των συνταγματικά προστατευομένων προσωπικών δεδομένων των πολιτών. Ακόμα, η αρχή της αναλογικότητας, που καθιερώνει η διάταξη του άρθρου 25 παρ. 1 του Συντάγματος, απευθύνεται και στο δικαστή, όσον αφορά τις σχέσεις των διαδίκων, ως δεσμευτική δικαιοϊκή αρχή, έστω και αν τούτο ρητά δεν αναφέρεται σε αυτήν. Η εν λόγω αρχή αποτελεί την αντίστροφη μορφή της απαγόρευσης της κατάχρησης δικαιώματος που επίσης καθιερώνει η διάταξη της παρ. 3 του ίδιου άρθρου του Συντάγματος, γεγονός που συμβαίνει όταν το ασκούμενο δικαίωμα υπερβαίνει προφανώς τα ακραία όρια που θέτουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη, καθώς και ο οικονομικός και κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος. Στην περίπτωση δε υπέρβασης της αρχής της αναλογικότητας πρόκειται για δυσαναλογία μέσου προ το σκοπό, δηλ. το ασκούμενο δικαίωμα (μέσο) έχει απολέσει την αναλογία του προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και συνακόλουθα η άσκηση του δεν είναι επιτρεπτή. Επομένως, όπως και η κατάχρηση δικαιώματος που αποτελεί απαγορευτικό κανόνα και οριοθετεί αρνητικά την άσκηση των δικαιωμάτων, έτσι και η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί κανόνα δικαίου (γενική νομική αρχή), η οποία προσδιορίζει την τελολογική λειτουργία των πάσης φύσεως δικαιωμάτων, ακόμα και του ιδιωτικού δικαίου. Από τα ως άνω συνάγεται, ως γενική νομική αρχή, ότι η έννομη συνέπεια που είτε προβλέπεται από κανόνα δικαίου κατώτερης τυπικής ισχύος από εκείνες του Συντάγματος, είτε απαγγέλλεται από δικαστικό ή διοικητικό όργανο, πρέπει να τελεί, σε σχέση ανεκτής αναλογίας προς το αντίστοιχο πραγματικό, δηλ. να μην υπερβαίνει τα όρια όπως διαγράφονται από τα δεδομένα της κοινής πείρας και της κοινής περί δικαίου συνείδησης σε ορισμένο τόπο και χρόνο, όπως αυτά αποτυπώνονται με τη συνήθη πρακτική των δικαστηρίων. Η κρίση δηλαδή του ουσιαστικού δικαστηρίου πρέπει να μην παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας, ούτε να υπερβαίνει τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας, οπότε και πάλι παραβιάζεται η εν λόγω αρχή. Τέλος, από το άρθρο 932 ΑΚ προκύπτει ότι σκοπός της διάταξης αυτής είναι να επιτυγχάνεται μία υπό ευρεία έννοια αποκατάσταση του παθόντος για την ηθική του βλάβη, που αυτός υπέστη λόγω της αδικοπραξίας, ήτοι για τη μη αποτιμητή σε χρήμα ζημία που υφίσταται ο παθών από την προσβολή των μη περιουσιακών αγαθών του (ζωής, υγείας, ελευθερίας, τιμή κλπ), η οποία είναι ανεξάρτητη από την κατά τα άρθρα 297 και 298 του ΑΚ ζημία σε περιουσιακά αγαθά αυτού, ώστε αυτός να απολαύσει μία δίκαια και επαρκή ανακούφιση και παρηγοριά, χωρίς, από το άλλο μέρος, να εμπορευματοποιείται η προσβληθείσα ηθική αξία και να επεκτείνεται υπέρμετρα το ύψος της αποζημίωσης προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, η οποία άλλωστε δεν μπορεί να αποτιμηθεί επακριβώς σε χρήμα. Με βάση το σκοπό αυτόν αντλούνται, στη συνέχεια, ως ουσιώδη χαρακτηριστικά της έννοιας του "ευλόγου" εκείνα τα κριτήρια που αποτελούν τα πλέον πρόσφορα μέσα για την εκπλήρωση του εν λόγω σκοπού της διάταξης αυτής. Τέτοια κριτήρια είναι ιδίως το είδος και η βαρύτητα της προσβολής, η έκταση της βλάβης, οι όλες ειδικότερες συνθήκες τέλεσης

της αδικοπραξίας, η περιουσιακή, κοινωνική και προσωπική κατάσταση των μερών και κυρίως του παθόντος, η βαρύτητα του πταίσματος του δράστη (στο βαθμό που επηρεάζει την ένταση της ηθικής βλάβης), η βαρύτητα του τυχόν συντρέχοντος πταίσματος του θύματος. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να οδηγούν το δικαστή να σχηματίσει την κατά το άρθρο 932 ΑΚ εύλογη κρίση του όχι κατά τις υποκειμενικές του ανέλεγκτες αντιλήψεις, αλλά κατ' εφαρμογήν του αντικειμενικού μέτρου που θα εφαρμόζε και ο νομοθέτης, αν έθετε ο ίδιος τον κανόνα αποκατάστασης της ηθικής βλάβης στην ατομική περίπτωση. Συνάγεται δε το αντικειμενικό αυτό μέτρο από τον ανωτέρω σκοπό του άρθρου 932 ΑΚ και, μέσω αυτού, από την όλη κλίμακα των υπερκείμενων σκοπών του συστήματος αποζημίωσης, λόγω αδικοπραξίας, του ΑΚ. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, όσον αφορά το ύψος της επιδικαστέας χρηματικής ικανοποίησης, αποφασίζεται (κατ' αρχήν αναίρετικώς ανέλεγκτα), με βάση τους ισχυρισμούς και τα αποδεικτικά στοιχεία που θέτουν στη διάθεσή του οι διάδικοι. Επιβάλλεται, όμως, σε κάθε περίπτωση, κατά τον καθορισμό του επιδικαζόμενου ποσού, να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας ως γενική νομική αρχή και αυξημένης τυπικής ισχύος (άρθρ 2 παρ. 1 και 25 του Συντάγματος), με την έννοια ότι η σχετική κρίση του δικαστηρίου δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια, όπως αυτά διαπιστώνονται από τα δεδομένα της κοινής πείρας και της κοινής περί δικαίου συνείδησης σε ορισμένο τόπο και χρόνο, όπως αποτυπώνονται στη συνήθη πρακτική των δικαστηρίων. Και τούτο, διότι μία απόφαση, με την οποία επιδικάζεται ένα ευτελές ή υπέρμετρα μεγάλο ποσό, ως δήθεν εύλογο κατά την ελεύθερη κρίση του δικαστηρίου, προς αποκατάσταση της ηθικής βλάβης, ευτελίζει, στην πρώτη περίπτωση (όσον αφορά τον παθόντα), το σεβασμό της αξίας του ανθρώπου, και στη δεύτερη (όσον αφορά τον υπόχρεο), το δικαίωμα της περιουσίας του, αφού το δικαστήριο, επεμβαίνοντας στη διαφορά μεταξύ ιδιωτών, πρέπει, όπως προαναφέρθηκε, να τηρεί μία δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στα αντιτιθέμενα συμφέροντα, με παράλληλη προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι η έννοια της αναλογικότητας είναι έννοια αυστηρότερη του "ευλόγου" και συνακόλουθα το "εύλογο" εμπεριέχεται αναγκαίως στο "ανάλογο". Άλλωστε την αρχή αυτή, υπό την προεκτεθείσα έννοια, εκφράζει και η υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη του άρθρου 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, υπό την έννοια ότι πρέπει να υπάρχει μία ανεκτή σχέση αναλογικότητας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων κα του σκοπού που επιδιώκει κάθε μέτρο, το οποίο αποστερεί ένα άτομο από θεμελιακό δικαίωμά του, όπως από την ιδιοκτησία του. Ενόψει όλων αυτών, η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ως προς το ύψος του ποσού της επιδικαστέας χρηματικής ικανοποίησης ελέγχεται αναίρετικά από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ (και από τους αριθμούς 1 και 6 του άρθρου 560 του ΚΠολΔ), για το αν παραβιάζεται ευθέως ή εκ πλαγίου η αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 2 παρ.1 και 25 του Συντάγματος) υπό την προεκτεθείσα έννοια, αλλά και όταν διαπιστώνεται υπέρβαση από το δικαστήριο της ουσίας των ακραίων ορίων της διακριτικής του ευχέρειας (Ολ 9/2015, ΑΠ 392/2022, ΑΠ 617/2022, ΑΠ 367/2020).Ειδικότερα, εφόσον κατά τα ήδη προεκτεθέντα το ελάχιστο όριο των 10.000 ευρώ που προβλέπει η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν.

3471/2006 δεν αντίκειται στην καθοριζόμενη από το Σύνταγμα αρχή της αναλογικότητας, αλλά έχει θεσπισθεί για την ουσιαστική προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, που προστατεύονται από το Σύνταγμα, η κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας για το αν παραβιάζεται η εν λόγω αρχή ελέγχεται μόνο αν η επιδικασθείσα χρηματική ικανοποίηση υπερβαίνει τα ως άνω από το νόμο καθοριζόμενα ελάχιστα όρια.

3.- Στη προκειμένη περίπτωση με την προσβαλλόμενη απόφαση το το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αφού έλαβε υπόψη του τις συνθήκες υπό τις οποίες τελέσθηκε η παράβαση του άρθρου 14 του Ν. 3471/2006 (κρίση η οποία δε προσβάλλεται με λόγο αναίρεσης), δέχθηκε κατά το ενδιαφέρον τον αναίρετικό έλεγχο μέρος, τα ακόλουθα: "...Περαιτέρω απεδείχθη ότι από τις κλήσεις αυτές υπέστη η ενάγουσα ηθική βλάβη κατ' άρθρ. 932 ΑΚ, καθώς είχε κάθε δικαίωμα να μη θέλει να λαμβάνει παρόμοιες κλήσεις και μάλιστα είχε μεριμνήσει να εγγραφεί στον κατάλογο του άρθρου 11 για να εξασφαλισθεί έναντι αυτών, και η συμπεριφορά της εναγομένης και των οργάνων της, οι οποίοι είχαν την υποχρέωση αλλά και τη δυνατότητα να παρακολουθούν τον ανωτέρω κατάλογο, παραβίασε αυτό της το δικαίωμα και παρενέβη στην ιδιωτική της ζωή διακόπτουσα τις όποιες απασχολήσεις της, γεγονός το οποίο της προκάλεσε μεγάλη ψυχосυναισθηματική φόρτιση και αναστάτωση. Ειδικότερα, κατά το χρόνο των ανωτέρω κλήσεων η ενάγουσα εκπονούσε την διπλωματική της εργασία, την οποία όφειλε να παραδώσει τον επόμενο μήνα, και λόγω τούτου τα τηλεφωνήματα αυτής της επέφεραν μεγάλη ψυχосυναισθηματική αναταραχή διαταράσσοντας την καθημερινότητα της, η οποία περαιτέρω εντάθηκε από την περιπαικτική συμπεριφορά των καλούντων στις κλήσεις αυτές και από τις άκαρπες ενέργειες αυτής να διακόψει η εναγομένη να την καλεί στα τηλέφωνα της, για τις οποίες η ενάγουσα δαπάνησε χρόνο, χρήμα αλλά και προσωπικές δυνάμεις (ορ. κατάθεση μάρτυρος εναγούσης και από2017 εξώδικη δήλωση εναγούσης προς εναγομένη). Το ύψος, δε, της ευλόγου χρηματικής ικανοποίησης κατ' άρ. 932 ΑΚ, αφού ληφθούν υπ' όψιν όλο οι προσδιοριστικοί παράγοντες και ιδίως το είδος και η έκταση της προσβολής καθώς και οι εν γένει συνθήκες που έλαβε χώρα, το προσβληθέν έννομο αγαθό, ο βαθμός πταίσματος της εναγομένης (αμέλεια κατ' άρθρ. 330 εδαφ.β' ΑΚ), η έλλειψη συνυπαιτιότητας της εναγούσης, η οικονομική και κοινωνική κατάσταση των μερών καθώς και τη νομοθετική πρόβλεψη της παρ. 2 του άρθρ. 14 το Ν.3471/2006 περί ελαχίστου ποσού της ευλόγου ηθικής βλάβης, πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 10.000 ευρώ ανά κλήση, ήτοι συνολικώς στο ποσό των 20.000 ευρώ και ειδικότερα λόγω του μερικού περιορισμού στον πρώτο βαθμό σε 5.000€ ως καταψηφιστικό και 15.000€ ως έντοκο αναγνωριστικό. Το ανωτέρω ποσό είναι εύλογο (άρθρ 932 του Α.Κ.), ήτοι ανάλογο με τις ως άνω συγκεκριμένες περιστάσεις της κρινομένης υπόθεσης, αλλά και σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας [...], όπως η αρχή αυτή, χωρίς να έχει άμεση εφαρμογή στην ένδικη περίπτωση, εξειδικεύεται με την πιο πάνω διάταξη του άρθρου 932 του ΑΚ για τον προσδιορισμό του ύψους της χρηματικής ικανοποίησης σε συνδυασμό με τη νομοθετική πρόβλεψη της παρ. 2 του άρθρ. 14 του Ν.3471/2006 [...]. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο ομοίως επιδίκασε ως εύλογη

χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης το συνολικό ποσό των 20.000 ευρώ (5.000€ ως καταψηφιστικό και 15.000€ ως έντοκο αναγνωριστικό) δεν έσφαλε και ορθώς εκτίμησε τις αποδείξεις και κατόπιν τούτου, ο τέταρτος λόγος της υπό κρίση εφέσεως περί του ύψους της επιδικασθείσης εύλογης χρηματικής ικανοποίησης, επίσης, τυγχάνει απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος». Με την κρίση του αυτή το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, δεν παραβίασε ευθέως (αλλά ούτε και εκ πλαγίου) την αρχή της αναλογικότητας, ούτε τα ακραία όρια της διακριτικής του ευχέρειας κατά την εφαρμογή των άρθρων 14 του Ν. 3471/2006 και 932 του ΑΚ, καθότι υπό τα γενόμενα δεκτά ως αποδειχθέντα ως άνω πραγματικά περιστατικά και με βάση τα κριτήρια καθορισμού εύλογης χρηματικής ικανοποίησης του άρθρου 932 του ΑΚ, το εν λόγω ποσό, κατά την κοινή πείρα, τη δικαστηριακή πρακτική και την περί δικαίου αντίληψη δεν υπολείπεται και μάλιστα καταφανώς του συνήθους επιδικαζομένου ποσού σε παρόμοιες περιπτώσεις. Άλλωστε το ποσό των 10.000 ευρώ, για κάθε κλήση, είναι το ελάχιστο προβλεπόμενο από τη διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 3471/2006, η οποία κατά τα διαλαμβανόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, δεν είναι αντισυνταγματική. Επομένως, ο από τον αριθμ 1 του άρθρου 560 του ΚΠολΔ, περί του αντιθέτου μοναδικός λόγος της ένδικης αίτησης αναίρεσης, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

4.- Κατ' ακολουθία των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης, να διαταχθεί η εισαγωγή του καταβληθέντος παραβόλου (αριθ. ηλεκ. παραβόλου στο δημόσιο ταμείο) και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα, λόγω της ήττας της, στην πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, κατά το βάσιμο περί τούτου αίτημα της τελευταίας, η οποία παρέστη και κατέθεσε προτάσεις (άρθρ 176, 183, 189 παρ. 1, 191 παρ.2 το ΚΠολΔ), όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό.

ΓΙ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ την εισαγωγή του καταβληθέντος παραβόλου, ύψους τριακοσίων (300) ευρώ, στο Δημόσιο Ταμείο.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 2023 και με αριθμό κατ.2023 αίτηση αναίρεσης, της υπ' αριθμ. 12768/2022 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, δικάσαντος ως Εφετείου.

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την αναιρεσείουσα στη πληρωμή των δικαστικών εξόδων της αναιρεσίβλητης, τα οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στη Αθήνα, στις 12 Μαρτίου 2024.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του, στη Αθήνα, στις 15 Απριλίου 2024.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ